

TOVEERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisen äänenkannattaja

Organ of the Finnish Working Women in America

No. 32

TIISTAINA ELOKUUN 6 P. — TUESDAY, AUGUST 6.

1918—Kahdeksas vuosikerta.

Laulu Suomesta

Kirj. M. Rutanen.

Verirunsiija kasvaa Suomenmaa, tuta kansa sen kuoleman kauhua saa ja kantaa suurimmat surut. Sen riuta ei konsaan iloinnut, vaan aina, aina on huokaillut, lapsipuolena elämän turun.

Nyt viety on rippehet viimeiset ja tallattu maahan ne oikeudet, se jotka niin kalliisti osti. On jällellä — pyövelit — hirsi-puut, satojen, tuhanten nälkäiset suut — niin julmasti tyrannit kosti.

Niin synkkä on mieli kuin ma-nalan yö: — Oi milloin loppuu verinen työ ja tuolonen tuulee lauha? Ei hämärän peitossa valoa näy, ja kansa kuoleman keitaalla käy ja saavut ei kultainen rauha.

Tään kansan petturit vieraalle möi, ne miljoonain hengillä arpaa löi ja voittivat huijarit pelin. Verilaakerit hohtavat rinnoissa, ne elävät voittajan kiimoissa ja kääntyvät kansalle selin.

Väkivalta ja raukuus riehui taas, kun oikeuden puoltajat pyöveli kaas' nuo vapauden sankarit jalot, jotka keskellä yrmeän elämän ain' olivat lapsia kevähän ja syyttivät toivojen valot.

Nyt nälkäiset järsivät jäkälää, surunkyynel silmissä kimmeltää, maa täynnä on vaikerusta. On helvetin tuskaa tuiminta ja kurjalan itkua suurinta, mutt' saavu ei huojennusta.

On huulilla kansan kysymys tuo: — Oi mitähän nuoseva huomen tuo, ehkä uusia tuskia lisää? Ei oikeutta pienillä elämään, kädet hennot kun etsivät nälis-sään nyt äitien tyhjää nisää.

Mitä kaikkea kansa nyt tuntee saa, sitä ei voida kullalla sovittaa, ei hyvittää lasten heluiin. Se kerran on tietona maailman ja suuri on tuomio historian kun käydään suurin pelin.

Viel' kerran on onnekas Suomen-maa, mutt' aika ei haavoja parantaa voi, joita nyt iskette meihin! Siks' nuolet, joita nyt tähtäänt rintoihin sorretun työväen, ne kirpoavat takasin teihin!

Niin, sehän se oikeus ja kohtuus on, että saakoon teoistaan tuomion

Korkeat elinkustannukset ja välikädet

"Sota nostaa elinkustannusten hintoja" on tullut aivan sanan-parreksi ja jokainen usko siihen ja asettuu välttämättömyyden alle. Niin, nostaahan sota hintoja tai oikeammin sotavoittoilijat, ne "patriootit" jotka kansojen hätää ja tarvetta hyväkseen käyttäen keinottelevat kaikella mitä kansat ja hallitukset tarvitsevat. Noiden sotavoittoilijapatrioottien ostama ja ulosantama porvarillinen sanomalehdistö uskottelee, että elintarpeiden vähäisyys ja kuletuksen epävarmuus se nostaa niiden hintoja ja me uskomme ja maksamme tyytyväisinä. Meitä kehoitetaan säästämään ja käyttämään vehnän vastikkeita, jotka maksavat 4—5 kertaa niin paljon kuin ennen sotaa ja samalla-kertaa tiedetään mätänevän satojätuhansia busheleita vehnää siksi, että niiden omistajat odottavat vehnän hintojen nousua ja meille sanotaan, että vehnää ei ole. Samalla aikaa kun me maksamme perunoista 5—6—10 senttiä paimalta, mätänee tuhansia busheleita perunoita farmarien kellareissa siksi, että he eivät saa perunoitaan myydyksi, koska niille ei ole kysyntää. Meitä kehoitetaan käyttämään paljon perunoita vehnän vastikkeena. Monessa kaupungissa maksetaan maidosta 15—18—20 senttiä kvartilta. Maitopulasta kuulee puhuttavan kaikkialla ja maidon hinta yhä nousee. Vaikka maidon hinta on noin korkea, niin farmarit myyvät lehmiiän teurastuskarjaksi, koska maitotalous ei kannata. Maidon välittäjät maksavat farmareille ainoastaan 27—29 senttiä gallonalta, josta he itse kiskovat kuluttajilta 60 senttiä gallonalla. Siis välikäsille menee yli 30 senttiä jokaista gallonaa kohti kuletuspalkkioksi.

Samalla kertaa kun kalan hinta hiipoo pilviä korkeudessaan, annetaan tonnitain kaloja mädätä. Lohesta saavat kuluttajat maksaa samalla aika 20 senttiä paimalta ja muusta kalasta samassa suhteessa. Neah lahden Wash., kalastajain unio sanoo kannuttimojen kieltäytyneen ottamasta kaikkea pyydettyä kalaa vastaan, koska ne eivät voi sitä myydä nykyisillä korkeilla hinnoilla ja saadaksen kalan menemään, täytyisi kalan hintaa helpottaa, joka taas vähentäisi välikäsien voittoja. Neah lahden kannuttimoilla ja neljälläsadalla kalastajalla on sopimus, että kannuttimo ottaa vastaan kaiken kalan päivän ylimmillä hinnoilla. Joku aika sitten oli kalansuulis niin runsas, ettei kannuttimo voinut käyttää kaikkea kalaa eikä se ryhtynyt mihinkään toimenpiteisiin kalan markkinoille toimittamiseen ja niin joutui noin

(Jatkoo toisella sivulla)

ihan jokainen ansion mukaan! Niinkuin meille nyt mitataan, samoin teillekin annetaan siitä ei voi moittia kukaan.

Pesutyöläisten asemasta

Pesutyöläiset, jotka ovat enimmäkseen naisia, ovat jonkun verran järjestyneitä yli maan, varsinkin länsivaltioissa. Järjestyksen avulla ovat pesutyöläiset kyenneet jonkun verran parantamaan työ-olojansa, lyhentämään työpäiväänsä ja ylentämään palkkojansa, mutta paljon olisi sälläkin työ-alalla vielä parannuksien tilaa ennenkuin se on niin siedettävä kuin sen voi toivoa kapitalistisen järjestelmän aikana voivankaan olla.

Likasten vaatteiden käsittely ei ole hauskaa ja terveellistä työtä ja ellei työvoima olisi niin halpaa, niin varmaan keksittäisiin koneita, (tai pantaisiin jo mahdollisesti keksittyjä koneita käytäntöön), jotka tekisivät liian ja saastan käsin koskettelun tarpeettomaksi.

New Yorkin terveyslautakunnan raportti, koskien tarttuvien tautien leviämisen ehkäisyä, selostaa m. m. New Yorkin pesutyöläisten työ-oloja jokseenkin seuraavaan tapaan: "Likaset vaatteet heitetään huolimattomasti likaselle lattialle, jossa ne tahraantuvat lisää ja kaiken liian ja pölyn joutuvat työläiset hengittämään keuhkoihinsa. Jokainen vaatekappale joutuu kulkemaan merkkajaan käsien kautta ennenkuin se joutuu pesukoneeseen. Tässä (merkkauks) osastossa pitäisi olla hyvät pesupaikat, joissa työläiset voisivat pestä käsiänsä, mutta melkein kaikissa tarkastetuissa liikkeissä ne olivat hyvin huonot ja epäkäytännöllissä paikoissa. Kuumaa vettä ja pesuharjoja ei ollut missään ja ainoastaan muutamissa oli edes saippuaa ja pyyheliinoja. Vaikka työläiset käsitelisivät kuinka likasta ja saastasta pyykkiä tahansa, eivät he voi pestä käsiänsä riittävän useasti epäkäytännöllisten pesulaitosten takia ja useat työnantajat eivät salli kulutettavan aikaa käsien pesuun

Melkein kaikissa pesulaitoksissa, joissa tarkastuksia tehtiin, pudistellaan kaikki määrät vaatteet käsin hajalleen kuivausta tai muuta käsittelyä varten. Se on kovin raskasta työtä, joka rasittaa kovasti selkää, hartioita, käsivarsia ja käsiä. Vanhat naiset enimmäkseen suorittavat tämän työn. Tämä tapa ei ole edullisin työnantajalle ja on työläisille mitä suurinta rääkkävää. Suurin osa pudistelijoina oli yli 40-vuotiaita naisia; useat turvatomia leskiä. Monet heistä oli melkein vanhuksia, kumaraan painuneita, työn ja iän jäykistämiä. Vapisevin käsin he koettivat tehdä työtä, pysyäkseen vauhdissa negrempien rinnalla.

Pesuhuoneet ovat kosteita ja kuumia. Ainoastaan muutamissa pesulaitoksissa oli varattu sukkunoneita työläisille. Melkein kaikissa niissä riippui naisten päällysvaatteita seinillä, jossa ne saivat kastua ilman mitään suojusta ja naiset saivat

(Jatkoo toisella sivulla)

Yhteistoimintaan lastemme kasvatuksessa

Paljon on puhuttu ja kirjoitettu lasten kasvatuksesta, eikä se olekaan vähäpätöinen asia. Jokainen isä ja äiti tuntee sen tärkeimmäksi tehtäväkseen. Minäkin omaksuin itselleni teorioita lasten kasvatuksesta jo ennenkuin minulla oli lapsiakaan ja samoin tekevät monet muut. Nyt olen kolmen lapsen äiti ja kasvatustyön pitäisi alkaa, vaan hyviäkin kasvatusteorioita on oppimattoman äidin vaikea panna käytäntöön. Niiden noudattaminen vaatii tietoa, tarmoa ja aikaa. Kuuden vuotias lapsikin kyselee luonnosta ja sukupuoliasioista sellaista, johon mitään kehitystä ja oppia saamattoman äidin tai isän on hyvin vaikea vastata yksinkertaisesti ja oikein. Lapselta ei tulisi salata mitään, mutta kun kaikilla vanhemmillä ei ole samanlaiset kasvatustavat, joutuvat lapset olemaan keskenään sotajalalla monista eri kysymyksistä. Sekin vähäinen järkipöytä ja luonnollinen asioiden selostelu, minkä meikäkään äiti voi lapselleen antaa, häviää kuin tuhka tuuleen ympärillä vallitsevan valheen ja epäluonnollisuuden keskellä. Lastenkaan kasvatuksessa ei yksilönä voi niin paljon kuin joukkona. Työläisten täytyy yhtyä joukkotoimintaan lasten kasvatuksessa.

Jokainen tiedämme, ettei koulukasvatus riitä varustamaan lapsiamme elämän pitkän taipaleen varalta. Me tiedämme, että koululaitos on kapitalistien etujen mukainen. Hallitseva luokka on siksi kaukonäköinen, että jo lapsesta asti se tahtoo taivuttaa ihmiset olemassaoloon suojaamaan. Se käyttää apunaan uskontoakin, sillä se on sen avulla myrkyttännyt kansan mielen ja pitänyt sitä sorron kahleissa. Siksi meidän täytyy antaa lapsillemme kasvatus, joka on meidän luokka-etujemme mukainen.

Me työläiset elämme poikkeuksetta oloissa, joissa meiltä riistetään aika ja oikeudet eläksemme lastemme hyväksi. Isät ja äidit ovat liiksi väsyneitä usein vastaamaan lastensa kysymyksiin tyydyttävästi. Tullee usein työnnettyksi lapsi syrjään ja sanotuksi: Älä kysele, ei ole aika selittää.

Meidän työläisten täytyy ajatella lastemme kasvatusta vakavasti. Meidän täytyy perustaa heille omia opetuslaitoksiamme, joissa voimme heille selittää sosialistista elämänymmärrystä ja muita elämän totuuksia. Ihanneliittoja ja sosialistisia sunnuntai-kouluja olisi perustettava kaikkialle. Ellemme perusta lapsillemme joitakin keskuksia, joissa he voivat kokoontua ja toimia, niin he ovat aina kaduilla ja sähkökuvateattereissa ja siellä he näkerät ja oppivat sellaista, joka johtaa heidät rikosten ja por-